

ISSN 2411-345X (Print)
ISSN 2415-7198 (Online)

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ

**МІЖНАРОДНІ
ЗВ'ЯЗКИ УКРАЇНИ:
НАУКОВІ ПОШУКИ
І ЗНАХІДКИ**

МІЖВІДОМЧИЙ ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

ЗАСНОВАНИЙ 1991 р.

Випуск 28

Київ – 2019

УДК 94(477):[327+001.891]

Міжнародні зв'язки України: наукові пошуки і знахідки. Вип. 28: Міжвідомчий збірник наукових праць. Відп. ред. С.В. Віднянський. Київ: Ін-т історії України НАН України, 2019. 417 с.

Збірник наукових праць присвячено актуальним проблемам всесвітньої історії та історії міжнародних відносин. Акцентується увага на етнонаціональних студіях у контексті пошуків механізмів розв'язання глобальних проблем людства, зумовлених, зокрема, загостренням міжнаціональної і міждержавної конфронтації. Представлено теоретико-методологічні, історіографічні й архівознавчі розвідки.

*Рекомендовано до друку Вченою радою Інституту історії України
НАН України, протокол № 5 від 25 червня 2019 р.*

Редакційна колегія:

С.В. Віднянський, доктор історичних наук, професор, член-кореспондент НАН України, Інститут історії України НАН України (*відповідальний редактор*);

О.А. Іваненко, кандидат історичних наук, старший науковий співробітник, Інститут історії України НАН України (*відповідальний секретар*);

С.В. Бевзюк, доктор історичних наук, доцент, Ужгородський національний університет;

Г.В. Боряк, доктор історичних наук, професор, член-кореспондент НАН України, Інститут історії України НАН України;

Мар'ян Гайдош, кандидат історичних наук, провідний науковий співробітник, Інститут суспільних наук Словацької академії наук (Кошице, Словацька Республіка);

С.П. Качараба, доктор історичних наук, професор, Львівський національний університет імені Івана Франка;

А.І. Кудряченко, доктор історичних наук, професор, член-кореспондент НАН України, Державна установа «Інститут всесвітньої історії НАН України»;

А.Ю. Мартинов, доктор історичних наук, професор, Інститут історії України НАН України;

І.Б. Матяш, доктор історичних наук, професор, Інститут історії України НАН України;

Дорота Міхалюк, доктор габілітований, професор, Університет Миколая Коперника (Торунь, Республіка Польща);

Ян Рихлік, доктор габілітований, професор, Карловий університет (Прага, Чеська Республіка);

О.С. Рубльов, доктор історичних наук, професор, Інститут історії України НАН України;

В.Є. Снапковський, доктор історичних наук, професор, Білоруський державний університет (Мінськ, Республіка Білорусь).

Рецензенти: **О.Є. Лисенко**, доктор історичних наук, професор;

С.С. Троян, доктор історичних наук, професор;

О.В. Ясь, доктор історичних наук.

Свідцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації: 04.02.2003 р., серія КВ № 6938.

Реєстрація в ДАК України: Наказ МОН України № 515 від 16.05.2016 р. (спеціальність: «Історичні науки»).

Реєстрація в міжнародних базах даних: Centrum Otwartej Nauki (CeON) (Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Polska Akademia Nauk i Konferencja Rektorów Akademickich Szkół Polskich); Google Scholar; Slavic Humanities Index (Canada); The Central European Journal of Social Sciences and Humanities (Polska Akademia Nauk, Akademie věd České republiky, Magyar Tudományos Akadémia, Slovenská akadémia vied).

Адреса редакції: вул. М. Грушевського, 4, офіс 500, Київ, Україна, 01001
тел. +38 044 279 8704, факс +38 044 279 6362, e-mail: vsesvit_vid@ukr.net

UDC 94(477):[327+001.891]

International Relations of Ukraine: Scientific Searches and Findings. Issue 28: Interagency collected scientific papers. Ed. by S.V. Vidnyanskyj. Kyiv: Institute of History of Ukraine of the NAS of Ukraine, 2019. 417 p.

The collection of scientific papers is dedicated to actual issues of world history and history of international relations. Special attention is focused on ethnic studies in the context of finding mechanisms to solve global problems of mankind caused, in particular, by the intensification of interethnic and interstate confrontation. Theoretical-methodological, historiographic and archival studies are presented.

Recommended for publication by the Academic Senate of the Institute of History of Ukraine of the National Academy of Sciences of Ukraine, Protocol No. 5, June 25, 2019.

E d i t o r i a l b o a r d :

S.V. Vidnyanskyj, Doctor of History, Professor, Corresponding Member of the National Academy of Sciences of Ukraine, Institute of History of Ukraine of the National Academy of Sciences of Ukraine (*Executive Editor*);

O.A. Ivanenko, PhD in History, Senior Researcher, Institute of History of Ukraine of the National Academy of Sciences of Ukraine (*Executive Secretary*);

E.V. Bevzyuk, Doctor of History, Associate Professor, Uzhhorod National University;

H.V. Boriak, Doctor of History, Professor, Corresponding Member of the National Academy of Sciences of Ukraine, Institute of History of Ukraine of the National Academy of Sciences of Ukraine;

Marian Gajdoš, PhD in History, Leading Researcher, Institute of Social Sciences of the Slovak Academy of Sciences (Košice, the Slovak Republic);

S.P. Kacharaba, Doctor of History, Professor, Ivan Franko National University of Lviv;

A.I. Kudryachenko, Doctor of History, Professor, Corresponding Member of the National Academy of Sciences of Ukraine, the State Institution “Institute of World History of the National Academy of Sciences of Ukraine”;

A.Yu. Martynov, Doctor of History, Professor, Institute of History of Ukraine of the National Academy of Sciences of Ukraine;

I.B. Matiash, Doctor of History, Professor, Institute of History of Ukraine of the National Academy of Sciences of Ukraine;

Dorota Michaluk, Doctor Habilitatus, Professor UMK, Nicolaus Copernicus University (Toruń, the Republic of Poland);

O.S. Rubliov, Doctor of History, Professor, Institute of History of Ukraine of the National Academy of Sciences of Ukraine;

Jan Rychlík, Doctor Habilitatus, Professor, Charles University (Prague, the Czech Republic);

V.E. Snapkovsky, Doctor of History, Professor, Belarusian State University (Minsk, the Republic of Belarus).

R e v i e w e r s : **O.E. Lysenko**, Doctor of History, Professor;

S.S. Troyan, Doctor of History, Professor;

O.V. Yas’, Doctor of History.

Certificate on the state registration for the printed media: 04.02.2003, “KV” No. 6938.

Registration in the State Assessment Committee: the Order No.515, dated from May 16, 2016, of the Ministry of Education and Science of Ukraine (Academic specialty: “History”). Registration in the international databases: Centrum Otwartej Nauki (CeON) (Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyzszego, Polska Akademia Nauk i Konferencja Rektorów Akademickich Szkół Polskich); Google Scholar; Slavic Humanities Index (Canada); The Central European Journal of Social Sciences and Humanities (Polska Akademia Nauk, Akademie věd České republiky, Magyar Tudományos Akadémia, Slovenská akadémia vied).

Address of the editorial office: 4, Mykhailo Hrushevskiyi Street, office 500, Kyiv, 01001, Ukraine

Tel. +38 044 279 87 04, fax +38 044 279 63 62, e-mail: vsesvit_vid@ukr.net

© Institute of History of Ukraine of the NAS of Ukraine, 2019

ЗМІСТ

ДО 80-РІЧЧЯ ПОЧАТКУ ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ

<i>Віднянський Степан.</i> Світ напередодні Другої світової: до історіографічних інтерпретацій початку війни.....	8
---	---

УКРАЇНА В МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИНАХ

<i>Борис Іван.</i> Поширення Реформації на теренах східної Словаччини у XVI столітті та її вплив на суспільно-політичне життя Закарпаття.....	27
<i>Іваненко Оксана.</i> Єврейська громада та розвиток освіти в Київському навчальному окрузі на початку XX ст.	45
<i>Левчук Володимир.</i> Одеська область у міжнародних культурних зв'язках України у другій половині XX — на початку XXI ст.	80
<i>Сіромський Руслан.</i> Інформаційно-протестні акції канадських українців під час Олімпійських ігор у Монреалі 1976 року.....	106
<i>Піскіжова Владислава.</i> Відновлення національно-культурного життя грецької спільноти в Українській РСР періоду «перебудови».....	121
<i>Тертична Анна.</i> Внесок українських організацій у Республіці Болгарія в розвиток сучасних українсько-болгарських відносин.....	144

ПРОБЛЕМИ ВСЕСВІТНЬОЇ ІСТОРІЇ

<i>Ліхтей Ігор.</i> Висунення кандидатури чеського володаря Пршемисла Отакара II на німецький трон та його пасивна участь у виборчих перегонах 1256–1257 рр.....	174
<i>Бевзюк Євгеній.</i> Словацька національна ідея за часів Революції 1848–1849 рр.	192
<i>Боровець Іван.</i> П'їтсбурзька чесько-словацька декларація 1918 року: політичні та історіографічні інтерпретації.....	213
<i>Солошенко Вікторія.</i> Арт-діяльність Гільдебранда Гурлітта як віддзеркалення епохи націонал-соціалізму.....	231
<i>Грубінко Андрій.</i> Регіон пострадянської Східної Європи в зовнішній політиці Великої Британії у контексті європейської інтеграції (1990-ті — 2010-ті рр.).....	253
<i>Харлан Ганна.</i> Роль ФРН у реалізації Європейської політики сусідства та програми «Східне партнерство» ЄС щодо України (2004–2019).....	275

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ, ІСТОРІОГРАФІЧНІ ТА АРХІВОЗНАВЧІ РОЗВІДКИ

<i>Мартинов Андрій.</i> Історична компаративістика досліджень імперій і цивілізацій: теоретичні підходи й концепції.....	299
<i>Горенко Олег.</i> Людина в історії vs історія в людині: горизонти взаємодії історії та психології.....	318

Матяш Ірина. Архівна складова джерельної бази дослідження українсько-турецьких відносин доби Української революції 1917–1921 рр.	340
Римар Ігор, Черевко Оксана. Вплив Великого терору 1936–1938 років на діяльність ІІІ Інтернаціоналу: історіографія проблеми	359
Соловійова Алєся. Європейська політика країн Бенілюксу (1945–2014): до історіографії питання	383
Вегеш Микола, Віднянський Степан. Рецензія на монографію В. Басараба: Державотворча концепція та національно-патріотичні ідеї митрополита Андрея Шептицького. Ужгород: Видавництво «Гражда», 2019. 232 с.	398

ЮВІЛЕЇ

Віднянський Степан, Харлан Ганна. До 50-річного ювілею доктора історичних наук, професора, члена редакційної колегії нашого збірника наукових праць Андрія Юрійовича Мартинова	411
---	-----

CONTENTS

BY THE EIGHTIETH ANNIVERSARY OF THE BEGINNING OF THE SECOND WORLD WAR

Vidnyanskyj Stepan. The World on the Eve of the Second World War: Historiographical Interpretations of the Beginning of the War 8

UKRAINE IN INTERNATIONAL RELATIONS

Borys Ivan. Spreading Reformation in Eastern Slovakia in the 16th Century and its Impact on Transcarpathia's Social and Political Life 27

Ivanenko Oksana. The Jewish Community and Education Development in the Kyiv Educational District in the Early 20th Century 45

Levchuk Volodymyr. Odessa Region in Ukraine's International Cultural Relations in the Latter Half of the 20th Century and in the Early 21st Century 80

Siromskyi Ruslan. Information and Protest Actions of Canadian Ukrainians at the 1976 Olympic Games in Montreal 106

Piskizhova Vladyslava. Restoring the National and Cultural Life of the Greek Community in the Ukrainian SSR During the "Perestroika" Period 121

Tertychna Anna. Contribution of Ukrainian Organizations in the Republic of Bulgaria to the Development of the Present-Day Relations Between Ukraine and Bulgaria 144

ISSUES OF WORLD HISTORY

Likhtei Ihor. The Nomination of Czech Sovereign Přemysl Otakar II for the German Throne and His Passive Participation in the Election Race of 1256–1257 174

Bevzyuk Evgen. Slovak National Idea During the Revolution of 1848–1849 192

Borovets Ivan. Pittsburgh Czech-Slovak Declaration of 1918: Political and Historiographic Interpretations 213

Soloshenko Viktoriia. Hildebrand Gurlitt's Art Activities as a Reflection of the National Socialism Epoch 231

Hrubinko Andrii. The Post-Soviet Eastern Europe Region in the United Kingdom's Foreign Policy in the Context of European Integration (1990s–2010s) 253

Kharlan Hanna. The Role of the FRG in Implementing the European Neighbourhood Policy and the EU Eastern Partnership Program Towards Ukraine (2004–2019) 275

METHODOLOGICAL, HISTORIOGRAPHIC AND ARCHIVAL STUDIES

Martynov Andriy. Historical Comparative Research on the Empires and Civilizations: Theoretical Approaches and Concepts 299

Gorenko Oleg. Human Being in History vs History in Human Being: Horizons of Interaction of History and Psychology 318

<i>Matiasz Iryna.</i> Archive Component of the Source Base of Studies on the Ukrainian-Turkish Relations During the 1917–1921 Ukrainian Revolution	340
<i>Rymar Ihor, Cherevko Oksana.</i> The Impact of the 1936–1938 Great Purge on the Third International’s Work: Historiographical Analysis	359
<i>Soloviova Aliesia.</i> The European Policy of the Benelux Countries (1945–2014): Historiographical Analysis	383
<i>Vehesh Mykola, Vidnyanskyj Stepan.</i> Review of the Monograph by Volodymyr Basarab: The Concept of the State-Building and the National-Patriotic Ideas Presented by Metropolitan Andrey Sheptytsky. Uzhhorod: “Grazhda” publishing, 2019. 232 p.	398

ANNIVERSARIES

<i>Vidnyanskyj Stepan, Kharlan Hanna.</i> For the Fiftieth Birthday of a Doctor of History, Professor, Member of the Editorial Board of our Collection of Scientific Papers Andriy Yuriyovych Martynov	411
---	-----